

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ТУГАН-БАРАНОВСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖУЮ:

В. о. ректора ДонНУЕТ

О.Б. Чернега О.Б. Чернега

«18» лютого 2019 р.

ПРОГРАМА
співбесіди з історії України
для вступу на навчання за ступенем бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти
в 2019 році

Програма затверджена на засіданні кафедри
українознавства,
Протокол від «18» лютого 2019 р. № 12

Схвалено
на засіданні Приймальної комісії ДонНУЕТ,
Протокол від «25» лютого 2019 р. № 5

Затверджено
Вченою радою ДонНУЕТ,
Протокол від «28» лютого 2019 р. № 9

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

	стор.
1. Загальні положення	2
2. Перелік питань	3
3. Список рекомендованої літератури	9
4. Критерії оцінювання	10

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Співбесіда - перевірка рівня знань, умінь та навичок, здібностей до певного виду діяльності з конкурсного предмета, за результатами якої приймається протокольне рішення щодо включення вступника до рейтингового списку.

До проходження співбесіди допускаються особи, які мають право бути зарахованими на навчання відповідно до розділу VIII Правил прийому до Донецького національного університету економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського в 2019 році.

Програму співбесіди із зазначеними категоріями осіб затверджує голова приймальної комісії ДонНУЕТ імені Михайла Туган-Барановського.

Програму співбесіди розроблено з урахуванням чинних програм з історії України для 5-11 класів загальноосвітніх шкіл (рівень стандарту, постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1392.) та програми ЗНО з української мови та літератури (Наказ Міністерства освіти і науки України від 03.02.2016 р. № 77).

Мета проведення співбесіди з історії України – визначити рівень знань, умінь та навичок абітурієнтів з предмета та оцінити ступінь їх підготовленості до навчання в ДонНУЕТ.

Матеріал програми вкладено у чотири завдання:

I. Закрите завдання з вибором однієї правильної відповіді спрямоване на перевірку знання фактичного матеріалу. До кожного з завдань пропонується чотири варіанти відповіді, з яких лише один правильний. Завдання вважається виконаним, якщо учасник вибрав і позначив на аркушу для відповіді правильний варіант. Завдання вважається не виконаним у випадках, якщо: а) позначено неправильну відповідь; б) позначено два або більше варіантів відповіді, навіть якщо серед них позначено і правильну відповідь; в) правильну відповідь не позначено взагалі. Кількість тестів 4.

II. Відкрите завдання спрямоване на перевірку вмій та навичок абітурієнта щодо аналізу історичного матеріалу історії України до XIX ст. З цією метою абітурієнту пропонується питання з історії України на які він має дати змістовні, вичерпні відповіді. Зміст відповіді має суворо відповідати запропонованій темі, мати чітку, логічну побудову, відзначатися обґрунтованістю й доказовістю суджень, вмінням правильно оперувати

фактами. Під час відповіді слід уникати загальних фраз, утримуватись від надмірної пафосності, порожньої риторики, гасел і закликів.

III. Відкрите завдання спрямоване на перевірку вмінь та навичок абітурієнта щодо аналізу історичного матеріалу історії України до XIX-XXI ст. З цією метою абітурієнту пропонується питання з історії України на які він має дати змістовні, вичерпні відповіді. Зміст відповіді має суворо відповідати запропонованій темі, мати чітку, логічну побудову, відзначатися обґрунтованістю й доказовістю суджень, вмінням правильно оперувати фактами. Під час відповіді слід уникати загальних фраз, утримуватись від надмірної пафосності, порожньої риторики, гасел і закликів.

IV. Завдання на перевірку вмінь та навичок роботи з історичними джерелами. Абітурієнт повинен проаналізувати історичний документ, що йому надається, вміти правильно визначити час до якого він відноситься та описати події що розкриваються в ньому. Паралельно цьому він повинен вміти правильно вибрати головну цитату з документу, що найбільш вдало розкриває характер історичного періоду, описати причини виникнення самого документу та його значення у вивченні історії України.

Матеріал кожного розділу розподілено за темами, за якими передбачено перевірку знань, умінь та навичок вступників, найзагальніші з яких:

- знання основних теоретичних відомостей про історію України;
- знання основних фактів історію України;
- практичні вміння та навички щодо використання історичних фактів з історії України;
- знання загальних закономірностей розвитку історію України;
- знання основних термінів і понять історію України;
- уміння аналізувати факти з історії України.

Під час співбесіди ведеться протокол співбесіди, до якого записується рішення комісії щодо рекомендації до зарахування вступника студентом відповідного освітньо-кваліфікаційного рівня та спеціальності. До протоколу вноситься мотивований висновок за результатами співбесіди. Протокол заповнюється головою комісії, підписується ним та членами комісії. Інформація про результати співбесіди оголошуються вступнику в день її проведення.

2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Стародавня історія України.

Поява та розселення людей на території України. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Кочовики за раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян.

2. Виникнення та розквіт Київської Русі

Розселення східнослов'янських племінних союзів. Утворення Київської Русі. Внутрішньо- та зовнішньополітична діяльність князів/княгині: Олега, Ігоря, Ольги, Святослава. Князування Володимира Великого та Ярослава Мудрого. Запровадження християнства як державної релігії. Спорудження Софійського собору.

3. Київська Русь за часів роздробленості. Галицько-Волинська держава.

Правління Ярославичів. Боротьба за київський стіл між Ярославичами. Князування Володимира Мономаха та його сина Мстислава в Києві. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Князування Данила Романовича. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Галицько-Волинська держава за нащадків Данила Романовича.

4. Політичний устрій, соціально-економічний, культурний розвиток Київської Русі та Галицько-Волинської держави у IX - XIV ст.

Розвиток суспільно-політичного та господарського життя Київської Русі та Галицько-Волинської держави. Поширення писемності. Розвиток культури та освіти Київської Русі та Галицько-Волинської держави.

5. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (у другій половині XIV – першій половині XVI ст.)

Боротьба Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу інших держав. Кревська унія. Остаточна ліквідація Київського та Волинського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Туреччини. Виникнення українського козацтва. Соціально-економічне життя. Розвиток культури та освіти.

6. Українські землі в другій половині XVI ст.

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорізької Січі. Повстання 90-х років XVI ст. Братський рух. Утворення греко-католицької церкви. Розвиток культури й освіти.

7. Українські землі в першій половині XVII ст.

Зміни в соціально-економічному житті. Розвиток міст. Вплив Берестейської унії на розвиток церковного життя в Україні. Відновлення церковної православної ієрархії 1620 р. Розвиток культури та освіти. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у Хотинській війні. Козацькі повстання 1620-х – 1630-х рр.

8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави – Війська Запорізького. Зовнішньополітична діяльність уряду Б. Хмельницького.

9. Українські землі в 60—80-ті рр. XVII ст.

Гетьманування І. Виговського. Ухвалення Гадяцьких пунктів. Московсько-українська війна. Гетьманування Ю. Хмельницького. Поділ Гетьманщини. Гетьманування П. Тетері, І. Брюховецького, П. Дорошенка, Д. Многогрішного, І.Самойловича. Чигиринські походи турецько-татарського

війська. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

10. Українські землі наприкінці XVII – першої половини XVIII ст.

Гетьманування І. Мазепи, І.Скоропадського, Д. Апостола. Обмеження автономії Гетьманщини. «Правління Гетьманського уряду» 1734 р. Розвиток культури та освіти.

11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьманування К. Розумовського. Ліквідація автономного устрою Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Ліквідація Запорозької Січі. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Заселення Південної України. Розгортання гайдамацького та опришківського рухів. Зміни в політичному устрою Правобережної України після поділів Речі Посполитої. Розвиток культури, науки, освіти.

12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення українських земель до складу Російської імперії. Адміністративно-територіальний поділ українських земель. Промисловий переворот та зародження ринкової економіки. Розвиток національного руху. Поширення на Україну російського та польського суспільних рухів. Повстання під проводом У. Кармалюка.

13. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – у першій половині XIX ст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії, адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель, реформи Марії Терезії та Йосифа II та українські землі, діяльність «Руської трійці». Діяльність Головної руської ради (ГРР).

14. Культура України кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Національне відродження. Відкриття університетів. Зміни в освіті. Поява «Історії русів». Розвиток літератури, мистецтва.

15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Реформи 60 -70-х рр. XIX ст. і процеси модернізації в Україні. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадського руху. Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства».

16. Західноукраїнські землі у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії у другій половині XIX ст.

Національна політика австрійського уряду щодо українських земель. Розвиток кооперативного руху, трудова еміграція. Політизація національного руху й утворення перших політичних партій: Русько-української радикальної партії (РУРП), Української національно-демократичної партії (УНДП), Української соціал-демократичної партії (УСДП). Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта».

17. Культура України в другій половині XIX – початку XX ст.

Піднесення української культури. Освіта. Розвиток науки. Розвиток літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Церковне життя.

18. Українські землі у складі Російської імперії на початку ХХ ст.

Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Становлення і консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька і автономістська течії в національному русі. Події революції 1905 - 1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах. Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907 -1914 рр. Земельна реформа П. Столипіна та її вплив на Україну.

19. Західноукраїнські землі на початку ХХ ст.

Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

20. Україна в Першій світовій війні

Позиції українських політичних сил Наддніпрянської України та західноукраїнських земель щодо війни. Перебіг воєнних дій на території України. Діяльність австрійської та російської адміністрації в Галичині. Бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

21. Українська революція

Революційні події в Україні у 1917 - на початку 1918 р. Еволюція поглядів політичних сил України щодо самовизначення українців (Універсали Центральної Ради). Політика Української Центральної Ради в умовах загострення конфлікту з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення Української Народної Республіки. Війна радянської Росії з УНР. Проголошення незалежності УНР.

22. Україна в боротьбі за збереження державної незалежності

Брестський мир між УНР та державами Четверного союзу, Військова конвенція УНР з Німеччиною та Австро-Угорщиною. Прийняття Конституції УНР. Гетьманський переворот і утворення Української Держави. Утворення ЗУНР. Прихід до влади Директорії. Акт злуки УНР та ЗУНР. Окупація військами Антанти півдня України. Денікінський режим в Україні. «Київська катастрофа». Більшовицький режим в Україні. Друга радянсько-українська війна. Прийняття Конституції УСРР 1919 р. «Чортківська офензива». Перший «Зимовий похід» армії УНР. Варшавська угода між УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Утворення Галицької СРР. Другий «Зимовий похід» Армії УНР.

23. Українська СРР в умовах нової економічної політики

Входження УСРР до складу СРСР. Голод у південних губерніях УСРР. Неп в УСРР. Відбудова народного господарства. Політика «коренізації» в УСРР (українізація). Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Українське національне відродження 20-х рр. Боротьба з націонал-комунізмом.

24. Радянська модернізація України

Радянська модернізація в Україні. Суспільно-політичне, соціально-економічне, культурне та релігійне життя. Масові репресії. Ідеологізація суспільного життя, культ особи. Згортання українізації.

25. Західноукраїнські землі

Українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини. Економіка українських земель. Різні течії в суспільно-політичному русі, радикалізація політичного життя в 1930-х роках.

26. Україна під час Другої світової війни

Початок Другої світової війни. Включення Західної України, Бессарабії та Північної Буковини до складу УРСР. Початок Великої Вітчизняної війни. Встановлення нацистського окупаційного режиму. Розгортання радянського партизанського руху. Діяльність ОУН. Утворення УПА. Визволення України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Перемога у Великій Вітчизняній війні.

27. Післявоєнна відбудова і розвиток України в 1945 — початку 50-х років

Зовнішньополітична діяльність УРСР. Адміністративно-територіальні зміни. Відбудова промисловості. Голод в Україні 1946-1947 рр. Радянізація західних областей України. Боротьба ОУН та УПА. Розгортання ідеологічних кампаній.

28. Україна в умовах десталінізації

Лібералізація суспільно-політичного життя УРСР всередині 1950-1960-х рр.: припинення масових репресій, реабілітація. Зміни адміністративно-територіального устрою УРСР. Зміни в промисловості та сільському господарстві, соціальній сфері. Реформування управління економікою. Виникнення руху «шістдесятників», дисидентського руху наприкінці 1950 — початку 1960-х рр.

29. Україна у період загострення кризи радянської системи

Політико-ідеологічна криза радянського ладу в Україні (середина 1960 - початок 1980-х рр.). Кадрові зміни в політичному керівництві УРСР. Конституція УРСР 1978 р. Спроби економічних реформ у другій половині 1960-х рр. Тенденції розвитку соціальної сфери. Культура і духовне життя. Русифікація. Опозиційний рух.

30. Розпад Радянського Союзу і відродження незалежності України

Початок «перебудови». Загострення соціально-економічної кризи. Фінансове становище та рівень життя населення. Чорнобильська катастрофа. Зростання соціальної та національної активності українського суспільства наприкінці 1980-х рр. Загальноукраїнський страйк шахтарів. Політичні реформи. Формування багатопартійності, виникнення Народного руху України за перебудову, перші альтернативні вибори до Верховної Ради. Прийняття Декларації про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності України. Проведення референдуму та виборів Президента України.

31. Україна в умовах незалежності

Початок державотворчих процесів. Заснування Збройних сил. Дострокові вибори до Верховної Ради та вибори Президента України. Прийняття державної символіки, формування Інституту громадянства. Ухвалення Конституції 1996 р. та змін до неї. Приватизація засобів виробництва. Лібералізація цін. Грошова реформа. Диференціація суспільства. Інтегрування України в європейське та світове співтовариство. Соціально-економічне та культурне життя. «Газові» та «торгівельні війни» з Росією. «Революція Гідності». Агресія Росії проти України. Анексія Криму. Президентські вибори 2014 р. Антитерористична операція. Угода про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС).

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Білоцерківський В.Я. Історія України: Навчальний посібник / В.Я. Білоцерківський. – Київ : Центр учбової літератури. - 2012. - 536 с.
2. Бойко О.Д. Історія України: Навчальний посібник / О. Бойко. - К. : Академ. видав. - 2014. - 688 с.
3. Історія України: Навчально-методичний посібник для семінарських занять./ В.М.Литвин, А.Г.Слюсаренко, В.Ф.Колесник та ін. За ред. В.М.Литвина. - К.: Знання - Прес. - 2010. - 460 с.
4. Савченко Н.М., Подольський М.К. Історія України: модульний курс. Навчальний посібник / Н.М. Савченко, М.К. Подольський. - К. : Центр навчальної літератури. - 2006. - 544 с.
5. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: Навчальний посібник В.Ф. Остафійчук. - К. : Знання - Прес. - 2011. - 424 с.
6. Романуха О.М. Хрестоматія з історії України : для студ. екон. та торг. профілю / О.М. Романуха. – Донецьк :ДонНУЕТ, 2011. – 297 с.
7. Історія України : навч. посіб. для студ. екон. і торг. спец. / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівліім. М. Туган-Барановського, Каф. українознавства ; Г. С. Бігун, О. І. Мармазова, О.М. Романуха – Донецьк : ДонНУЕТ, 2011. – 257 с.
8. Кузнец Т.В. Історія України ХІХ століття : навч. посіб. / Т.В. Кузнец. - Умань : Жовтий, 2011. - 354 с.
9. Бодров Ю.І. Історія України : навч. посіб. для студ. неіст. спец. / Ю.І. Бодров. - Умань : Жовтий, 2011. - 413 с.

Додаткова література

1. Грушевський М.С. Нарис історії українського народу / М.С. Грушевський. - К., 1992. – 342 с.
2. Грушевський М.С. Ілюстрована історія України / М.С. Грушевський.-К., 1990. – 623 с.
3. Грабовський О. Нариси з історії українського державотворення / О. Грабовський. - К. : Генеза, 1995. – 432 с.
4. Алексеев Ю.М. Україна на зламі історичних епох / Ю.М. Алексеева, С.В. Кульчицкий. – К., 2000. – 324 с.
5. Алексеев Ю.М. Історія України / Ю.М. Алексеева. – К., 2002. – 432 с.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Співбесіда проводиться в усній формі. Вступник отримує білет, що містить 4 завдання, які дозволяють перевірити рівень знань, умінь та навичок вступника. Зміст питань відповідає програмі з історії України для 5-11 класів загальноосвітніх шкіл.

Тривалість підготовки вступника до відповіді не повинна перевищувати 60 хвилин.

2. Структура екзаменаційного білета:

Перше завдання має на меті перевірити знання основних історичних фактів з історії України.

Друге завдання передбачає перевірку знань з теоретичного матеріалу курсу до ХІХ ст.

Третє питання передбачає перевірку знань з теоретичного матеріалу курсу ХІХ-ХХІ ст.

Четверте питання спрямоване на перевірку вмінь і навичок аналізу історичного документу.

3. За виконання кожного із завдань можна одержати максимально 25 балів. Загальна максимальна кількість балів за відповідь на 4 питання білета – 100 балів.

4. У процесі співбесіди вступник має виявити достатній рівень набутих знань і вмінь. Нарахування балів за кожне питання здійснюється за такими критеріями:

22-25 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- повне, логічне та послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого завдання;
- вільне володіння спеціальною термінологією;
- досконале застосування одержаних знань, умінь та навичок для правильного вирішення поставленого завдання.

21 – 13 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- в основному повне, послідовне розкриття змісту матеріалу, поставленого завдання;
- вільне володіння спеціальною термінологією, можливі деякі неточності;
- в основному правильне застосування одержаних знань, умінь та навичок для вирішення поставленого завдання.

6 – 12 балів абітурієнт отримує, виявивши такі знання та вміння:

- основний зміст завдання не розкрито, проте наявне уявлення і певні знання про предмет повідомлення
- допущені грубі помилки у відповідях
- володіння спеціальною термінологією обмежене

0 – 5 балів абітурієнт отримує, якщо:

- відсутнє уявлення про предмет повідомлення
- обсяг знань з питання значною мірою обмежений

- незнання спеціальної термінології
- практичне завдання виконано менш ніж на 25%.

Загальна підсумкова кількість балів розраховується за 200-бальною шкалою шляхом додавання до балів, одержаних за відповіді на питання білету, ще 100 балів.

Абітурієнти, що за результатами співбесіди набрали за виконання 4-х завдань менше 120 балів, не можуть бути рекомендовані до вступу.

Таблиця відповідності балів 12-бальної шкали значенням 200-бальної шкали оцінювання навчальних досягнень вступників

Інтервал значень в умовних балах за 200-бальною шкалою	Відповідне значення за 12-бальною шкалою	Інтервал значень в умовних балах за 200-бальною шкалою	Відповідне значення за 12-бальною шкалою
100	1	145 - 154	7
101-104	2	155 -164	8
105 -114	3	165 -174	9
115 -124	4	175 -184	10
125 -134	5	185 -194	11
135 -144	6	195 - 200	12

Голова комісії для проведення співбесід з історії України

О.М. Романуха